Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-09-09

HSN 2025-0453

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss - Granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsens infrastruktur- och regionsplaneringsutskott har remitterat granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen inklusive bilagor till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Remiss Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningshandling
Bilaga till granskningshandling: Demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen 2022-2060
Bilaga till granskningshandling: Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning av regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
Bilaga till granskningshandling: Långsiktiga utvecklingsbehov av transportsystemet i Stockholmsregionen
Bilaga till granskningshandling: Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar det till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Region Stockholm ansvarar för att ta fram en regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Sedan hösten 2022 har Region Stockholm fört dialog tillsammans med kommuner och andra regionala aktörer om den framtida utvecklingen av Stockholmsregionen. Under perioden 9 juni-15 oktober

2025 är föreliggande granskningshandling och tillhörande bilagor ute på remiss. De slutliga justeringarna genomför Region Stockholm inför det planerade antagandet av den nya regionala utvecklingsplanen i regionfullmäktige i maj 2026.

Den regionala utvecklingsplanen ska vara ett gemensamt verktyg som hjälper länets aktörer att arbeta mot samma mål för att länet ska utvecklas på ett hållbart sätt. Granskningshandlingen är ett resultat av den omfattade samrådsprocessen som avslutades med en skriftlig samrådsremiss under 2024. Regionstyrelsens infrastruktur och regionplaneringsutskott fattade den 3 juni 2025 beslut om att sända ut granskningshandlingen på remiss. Syftet med granskningen är att kvalitetssäkra planens innehåll.

Överväganden
Förvaltningen ser positivt på den ombearbetning som gjorts sedan samrådsförslaget. Förvaltningen har bedömt granskningshandlingen utifrån ett kvalitetssäkringsperspektiv och har enbart ett mindre antal ändringsförslag.

En generell kommentar är att läsbarheten och förståelsen i planen kan förbättras genom att figurer och kartor kommenteras och hänvisas till tydligare i löptexterna. Dessutom föreslås att källor bör anges direkt i texten vilket leder till ökad transparens. Det underlättar faktagranskning, minskar risken för feltolkning och effektiviserar läsningen då källan kan kontrolleras omedelbart. Vidare vill förvaltningen påpeka att begreppet ”*specialiserad vård*” genomgående ska användas istället för ”*specialistvård*”.

Stockholmsregionens förutsättningar

- Sid 8. Förslag till ändring: Se över och förtydliga avsnitt om jämställdhet.

  Det är otydligt om varifrån data gällande jämställdhet är tagen ifrån och vilken utbildningsnivå som avses. Vidare ligger utbildningsnivån för män betydligt lägre än för kvinnor och skillnaderna ökar vilket även bör kommenteras.

Stockholmsregionens styrkor

- Sid 9. Förslag till ändring: Lägg till ”*god ljudmiljö*” i stycket nedan. ”*Rent vatten, frisk luft och grönområden med biologisk mångfald ger förutsättningar för den regionala utvecklingen och säkrar livskvalitet och hälsa*."

Buller påverkar stora delar av befolkningen och kan leda till stress, sömnproblem och ökad risk för hjärt-kärlsjukdomar. Att lyfta god ljudmiljö tillsammans med rent vatten, frisk luft och grönområden ger en mer komplett bild.

- Sid 10. Det står felaktigt att Karolinska Universitetssjukhusets rankas som världens främsta sjukhus. Enligt aktuell rankning är det utsett till bäst i Europa för såväl år 2024 som 2025, och femte i världen år 2025.

  Förslag till ändring: ”*Till exempel rankas Karolinska Universitetssjukhuset som ett av världens bästa sjukhus*.”

Mål för Stockholmsregionens utveckling

- Sid 19. Byt ut ordet ”*hög*” till ”*goda*” i texten nedan.
  ”*Mål 6.4. Alla invånare har hög möjlighet att vara delaktiga i civilsamhälle och föreningsliv*.”

Stockholmsregionens rumsliga inriktning

- Figur 11 på sidan 50 kommenteras inte i texten förrän på sidan 54, och då i relation till landsbygdsnoder. Kartan ”*Lokalisering av akutsjukhus, närsjukhus, närakuter och vårdcentraler 2024*” (s.60) kommenteras inte alls i löptext, vilket gör att den saknar ett sammanhang. För att skapa förståelse för varför den är med i planen behöver kartan kommenteras i texterna.

Regional bebyggelsestruktur

- Sid 56. *Förhållningssätt för utveckling på kärnöar och öar med vägfärja*
  Förvaltningen föreslår att det undersöks om även sjuktransporter och färdtjänst bör omnämnas. Detta för att säkerställa möjlighet till dessa transportsätt.

- Sid 58. Förslag till ändring: Bredda från barnperspektivet till alla sårbara grupper i texten nedan.

  Förslag till ny formulering: *”- Planera för trygga och inkluderande livsmiljöer för alla och beakta behoven hos sårbara grupper såsom barn, äldre och personer med funktionsnedsättning vid utvecklingen av befintliga och nya miljöer.”*

Ursprunglig formulering: ”- *Planera för trygga och inkluderande livsmiljöer för alla och beakta barnperspektivet vid utvecklingen av befintliga och nya miljöer.”*

- Sid 58. Förslag till ändring: Förtydliga att det inte endast handlar om större grönytor utan om den samlade mängden grönska nära bostaden.

  Förslag till ny formulering: *"- Planera för hälsosamma miljöer avseende omgivningsljud, luftkvalitet, ren mark och tillgång till bostadsnära grönska, inklusive parker och grönområden."*

  Ursprunglig formulering: ”*-Planera för hälsosamma miljöer avseende omgivningsljud, luftkvalitet, ren mark och tillgång till parker och grönområden.”*

Bilaga 2. Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning av regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

- Sid 5-9. För att förbättra läsförståelsen bör de ikoner som anges för de olika mål som dom bedöms beröras av i olika områdena förtydligas tidigare, alternativt hänvisa till sidorna på vilka dom redogörs för (sid 72-74).

- Sid 41. Förvaltningen ser positivt på att Region Stockholms folkhälsopolicy ligger till grund för bedömningen av konsekvenser för hälsa och livsmiljö. Bör läggas till i referenslistan.

- Kapitel 5. Bedömningen att planen riskerar att medföra negativa konsekvenser för buller, luftkvalitet och lokal grönstruktur behöver tas i beaktande i det fortsatta arbetet. Dessa faktorer är centrala bestämningsfaktorer för hälsa och påverkar särskilt barn, äldre och personer med redan nedsatt hälsa. Minskad tillgång till tätortsnära grönområden riskerar att förstärka ojämlikheten i hälsa och livsvillkor.

  Förvaltningen rekommenderar att den efterföljande planeringen i hög grad balanserar förtätning med bevarande och utveckling av kvalitativa grönytor, säkra och trygga gång- och cykelvägar samt god tillgång till service och mötesplatser för olika grupper. Särskilt viktigt är att sårbara grupper såsom barn, unga, personer med funktionsnedsättning och äldre ges fortsatt stark prioritering i arbetet för att stärkta förutsättningar för en god hälsa och

delaktighet i vardagslivet. Detta ställer stora krav på ett konsekvent jämlikhets- och barnperspektiv, liksom fortsatt dialog med invånare och lokala aktörer genom hela genomförandet av planen.

- Kapitel 7. Kapitlet belyser vissa folkhälsoaspekter men fokuserar främst på risker och saknar analys av hur positiva kumulativa effekter kan stärkas. Sambanden mellan klimat, miljö och hälsa beskrivs separat, medan en mer integrerad analys saknas. Sociala och socioekonomiska skillnader i exponering som är av stor vikt ur ett jämlikhets- och rättviseperspektiv tas inte upp. Genom att tydligare inkludera skillnader i exempelvis exponering för buller, luftföroreningar och tillgång till grönområden kan bedömningen bättre synliggöra hur kumulativa effekter påverkar olika grupper i befolkningen.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet förväntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Beslutet förväntas inte få några konsekvenser för patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Beslutet förväntas inte få några konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Beslutet förväntas inte få några konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Beslutet förväntas inte få några administrativa konsekvenser inom hälso- och sjukvården.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen
Godkänd av Anders Ahlsson, 2025-09-09